

Anti-pestprotocol Basisschool De Wilderen.

Inhoud

Begripsbepaling	3
Preventie	4-5-6
Communicatie	7-8
Pesten aanpakken	9
Signalen van pesten	10
Werkwijze bij pestsignalen	11-12-13
Digitaal pesten	14
Samenwerken	15
Klachtenregeling	15
Verslaglegging	15
Monitoren	15
Afwijken van pestprotocol	15
Contact anti-pestcoördinatoren	15
Bijlage 1: afname-instructie pesttest	16

Anti-pestprotocol **DE WILDEREN**

Begripsbepaling

Plagen

Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn, en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar mogen. Het kan een steekspel met woorden zijn, of elkaar voor de gek houden. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Tussen kinderen, zeker in de bovenbouw, zie je hetzelfde patroon ontstaan. Humor (echte!) staat hierbij centraal.

Ruzie/conflict

Ruzie maken wordt door kinderen en ouders nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een **conflict** is een situatie waarin twee of meer partijen - individuen of groepen - die behoren tot één sociaal systeem, dingen nastreven die onverenigbaar zijn, en daardoor in botsing komen.

Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer leerlingen/personen, die niet in staat is/zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon buiten (een deel van) de groep komt te staan.

Plagen wordt pesten

Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en/of woorden onprettig te vinden en de plager toch (systematisch) doorgaat.

Mediation

In het anti-pestprotocol wordt gesproken over mediation.

De mediation stappen die we op school toepassen zijn:

1. Wat is er gebeurd, volgens beide kinderen (verhaal laten doen, eventueel individueel);
2. Welk gevoel leverde dat bij beiden op;
3. Wat is de behoefte nu (voor beide kinderen);
4. Oplossingen en afspraken maken die voor beiden zinvol en aanvaardbaar zijn;
5. Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Preventie

Op basisschool De Wilderen maken we geen gebruik van een aparte anti-pestmethode. Ons uitgangspunt is dat het onderdeel is van de totale opvoeding en begeleiding in het leerproces van onze leerlingen. We besteden dan ook veel aandacht aan het omgaan met elkaar en veiligheid. We werken aan een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar en waar verschillen worden aanvaard. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen pesten en agressief gedrag. In geval van pesten volgen wij dit anti-pest-protocol. Het hanteren van het anti-pestprotocol wordt gecoördineerd en gemonitord door de anti-pest coördinatoren in samenwerking met de leerkracht.

Gouden Weken

Dit zijn de eerste weken na de zomervakantie. In deze weken wordt de groep gevormd en worden de normen bepaald. Positieve groepsregels staan centraal. Hiernaast besteden we ook aandacht aan coöperatieve werkvormen en geeft de leerkracht het juiste voorbeeld. Gezamenlijk worden er per klas positieve gedragsregels opgesteld.

Goed Gedaan

We werken op school met de methode 'Goed gedaan!'. Dit programma voor de sociaal emotionele ontwikkeling besteed jaarlijks aandacht aan de volgende onderdelen:

- groepsvorming
- plagen en pesten
- opkomen voor jezelf
- omgaan met winnen en verliezen
- samen spelen en werken
- omgaan met stress
- omgaan met gevoelens
- omgaan met verschillen
- positief denken
- keuzes maken
- voor jezelf zorgen
- vertrouwen
- vriendschap
- emoties herkennen
- relativeren

Taakspel

Taakspel is een preventief gedragsinterventieprogramma dat het risico op pesten reduceert door de focus op groepsprocessen en de verbetering van het klassenklimaat te leggen. In deze methodiek wordt ervan uitgegaan dat leerlingen voordat zij groep 6 verlaten, zichzelf vaardigheden eigen hebben gemaakt die de sociale veiligheid in een groep stimuleren.

Groene spelen

De eerste gymlessen van het jaar staan in het teken van groepsvorming en vertrouwen. Hierbij worden de 'groene spelen' ingezet, die werken aan het onderlinge vertrouwen, succes door samenwerken en groepsgevoel.

Week van de mediawijsheid

Deze week is jaarlijks terugkerend en vindt plaats in de tweede week van november. Ieder jaar wordt er een ander thema centraal gesteld. Deze week wordt landelijk georganiseerd. In deze week wordt aandacht besteed aan hoe we digitaal met elkaar omgaan.

Lentekriebels

Jaarlijks doet de school mee aan de week van de lentekriebels. De lessen die gegeven worden in deze week staan veelal in het teken van veiligheid en vertrouwde relaties, maar ook de gevaren van social media en hoe je weerbaar wordt/bent komen aan bod.

In de onderbouw komen de volgende thema's aan bod:

- herkennen van gevoelens;
- jezelf zijn;
- verschillen tussen jongens en meisjes (en wat als je niet de typische dingen leuk vindt);
- meningen op een juiste manier uiten;
- veilige relaties en vertrouwen.

In de bovenbouw komen de volgende thema's aan bod:

- online weerbaarheid;
- gevaren van sociale media;
- grenzen aangeven;
- ontwikkeling van lichaam en geest tijdens de puberteit.

Op schoolniveau werken we met de kapstokregels

- Voor groot en klein zullen we aardig zijn.
- We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.
- De school is van binnen een wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet.

Deze regels zijn gericht op het kinderen leren omgaan met elkaar, met materialen en voor het gedrag in en buiten het schoolgebouw. Deze regels hangen zichtbaar in elke klas en worden door leerkrachten uitgedragen.

Groepsafspraken

Jaarlijks wordt bij de start van het schooljaar (eerste 3 weken) in elke klas besproken op welke manier we met elkaar omgaan. De kapstokregels worden besproken en op klassenniveau worden afspraken gemaakt voor de groep. Deze worden genoteerd op de groepsposter voorheen pestprotocol. We gaan uit van 3 aanvullende

klassenafspraken per groep. Dit blad wordt zichtbaar in de klas opgehangen. Tijdens of na mediation, kan hier door de leerkracht naar verwezen worden.

Het omgaan met digitale middelen in de school

- Mobiele telefoons worden ingeleverd bij de leerkracht. Onder schooltijd en binnen de omgeving (hekken) van school zijn deze niet zichtbaar;
- Foto's en filmopnamen maken in de school mag niet;
- Leerlingen maken gebruik van Chromebooks onder schooltijd, voordat leerlingen deze mogen gebruiken wordt er een Chromebook-contract ondertekend door ouders en leerling. In dit contract staat wat er verwacht wordt van de leerling wanneer deze online is.
- Mediawijsheid: Als onderdeel van ons onderwijsaanbod krijgen de leerlingen van de groepen 6, 7 & 8 jaarlijks deze workshops aangeboden:
Whatshappy: een workshop over het verantwoord omgaan met chatprogramma's. Ze worden hierbij uitgedaagd om zelf afspraken te maken over probleemloos en fatsoenlijk chatten. Deze workshop wordt verzorgd door de mediacoach Bibliotheek Eindhoven;
#Selfnie: Met behulp van de workshop #Selfnie worden kinderen zich bewust van het gebruik van foto's van henzelf en anderen op sociale media. Ook het gebruik van het populaire platform TikTok krijgt hierbij aandacht.

Kindbegrip

Kindbegrip is een middel om de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen in beeld te brengen en te volgen.

Jaarlijks wordt door de leerkrachten en leerlingen in de bovenbouw de vragenlijst van Kindbegrip ingevuld. Hierin krijgen leerlingen onder andere vragen over pestgedrag en pestbeleving. Wanneer in de signalering een leerling wordt gezien die een negatieve score behaalt op pestgedrag of pestbeleving gaat de leerkracht in gesprek met de leerling om samen te bekijken wat nodig is.

Samenwerking leerkracht en anti pestcoördinatoren

De groepsleerkracht kan preventief contact opnemen met de antipestcoördinatoren om casussen te bespreken en om samen te bekijken wat er nodig is.

Communicatie

Samenwerking en communicatie tussen school en gezin is essentieel tijdens het omgaan met peestsituaties en het oplossen hiervan. Hieronder staat beschreven welke verwachtingen ouders en kinderen van school mogen hebben en welke verwachtingen school heeft naar ouders en kinderen toe.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op onze school

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en u als ouder. Dat zij respectvol met elkaar omgaan (vanuit de kapstokregels), een goed voorbeeld doet immers volgen. Zo werken we aan wederzijds respect. Wanneer er zich conflictsituaties voordoen, handelen we volgens onze principes van mediation, wanneer dit niet afdoende is, volgen we de werkwijze bij peestsignalen, zie hiervoor het juiste hoofdstuk verderop in dit protocol.

Welke verwachtingen hebben wij van ouders

Kinderen zijn vaak in hun basishouding oplossingsgericht bij conflictsituaties. Om deze basishouding bij kinderen te ondersteunen en vast te houden is het helpend wanneer ouders de volgende vuistregels in acht nemen:

- U spreekt in het bijzijn van uw kind niet negatief over andermans opvoeding en andermans kind. School doet dit immers ook niet.
- U spreekt met respect over de leerkracht, dit doet de leerkracht uiteraard ook over u.
- Als u zich zorgen maakt over het welzijn van uw kind, of het welzijn van een andermans kind, dan overlegt u in eerste instantie met de leerkracht. Wanneer de gewenste oplossing niet gevonden wordt, kunt u contact opnemen met de interne contactpersoon klachten. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met als doel; een oplossing vinden die goed is voor u, uw kind en de andere leerlingen.
- Indien na contact met de interne contactpersoon klachten, een passende oplossing uitblijft, kunt u contact opnemen met de externe van SKOZOK, waarvan u de contactgegevens kunt opvragen bij de interne contactpersoon klachten en/of directie.

Wat verwachten wij van de kinderen

Wij verwachten dat kinderen eerst proberen om zelf een conflictsituatie op te lossen (door eerst de stop hou op methode toe te passen en in de hogeren groepen onderling het gesprek aan te gaan). Een rustige basishouding is hierbij zeer wenselijk. Wanneer het leerlingen niet lukt om conflicten zelfstandig op te lossen, schakelen zij een(/de) leerkracht in.

Samengevat

Bij pestproblemen of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar. Hierbij is het doel om tot een houdbare, toekomstgerichte oplossing te komen. Voorbeeldgedrag van volwassenen is in deze situatie van groot belang.

Anti-pestprotocol **DE WILDEREN**

Pesten aanpakken

Waarom

- Pesten is traumatisch voor het gepeste kind en omstanders/meelopers.
- De sfeer in de klas heeft eronder te lijden.
- De schoolresultaten worden minder.
- Kinderen leren verkeerd sociaal gedrag aan.
- Elk kind moet zich veilig voelen.

Vormen van pesten (zie ook begripsbepaling)

- buitensluiten
- negeren
- roddelen
- belachelijk maken
- uitlachen en schelden
- spullen afpakken/kapot maken
- achtervolgen en bedreigen
- fysiek pijn doen (slaan, schoppen, duwen, porren, etc.)

Vormen van digitaal pesten zijn

- (anonieme) berichten sturen via sociale media/mail;
- schelden, roddelen, bedreigen via digitale middelen;
- foto's zonder toestemming plaatsen op internet;
- privé gegevens online plaatsen;
- wachtwoorden misbruiken;
- haatprofielen aanmaken.

Signalen van pesten

Signalen van een gepest kind kunnen zijn

- Ze lijken geen vrienden te hebben.
- Ze worden vaak als laatste gekozen.
- Ze hebben geen zin om naar school te gaan.
- Ze proberen vaak dicht bij de leerkracht te blijven.
- Ze vertonen gedrag dat op klikken kan lijken.
- Ze zijn angstig en onzeker.
- Ze zien er bang, neerslachtig en huilerig uit.
- Ze vertonen volgzaam gedrag.
- Proberen af te kopen met geld of snoep.
- Ze vertonen bangig of juist agressief gedrag.

Andere signalen voor de leerkracht zijn

- Piepen en zuchten van klasgenoten.
- In de buurt van de pleinwacht hangen.

Belang herkennen signalen

Belang onderkennen signalen die worden afgegeven door een kind, omdat kinderen het niet altijd zelf kunnen vertellen, bijvoorbeeld als:

- Het proces van plagen naar pesten geleidelijk is verlopen.
- Teleurstelling en schaamte.
- Angst voor beschuldiging
- De problemen worden groter als erover gesproken wordt.
- Niet mogen vertellen van de pester (bedreiging).

Werkwijze bij pestsignalen

Stap 1: bepalen of we te maken hebben met ruzie of pesten (zie begripsbepaling). Bij ruzie gaat het om verschillende belangen. Bij pesten kan het ook om verschillende belangen gaan, maar is ook de intentie bij de pester aanwezig de gepeste fysiek en/of mentaal te beschadigen. Hieronder de stappen bij een voortslepende ruzie/eerste signaal van pesten:

- Inlichten van ouders (door leerkracht); zowel de pester als de gepeste
- Verwerken oud-zeer in de mediation, veel aandacht geven aan waar het werkelijk om gaat;
- Afloop mediation met ouders bespreken;
- *Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (Hierbij ook gelet op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:*
- *het maken van afspraken om nieuwe ruzies te voorkomen en daarop een belonings- en sanctiesysteem in te zetten.*
- Voorvallen worden geregistreerd in ons leerlingvolgsysteem.

Stap 2: Bij daadwerkelijk pesten wordt minimaal één anti-pestcoördinator vanaf deze fase betrokken.

Verdiepende mediation tussen pester en gepeste, met het volgende doel;

- Beide kinderen verhaal laten vertellen (elkaar laten uitspreken en gevoel laten benoemen).
- Behoeftes van beide kinderen inventariseren.
- Oplossingen en afspraken maken die voor beide kinderen zinvol en aanvaardbaar zijn.
- Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:

Stap 3: signaleringssysteem pesten activeren en daarna.

- Afname van de pesttest.
- Aan kinderen vragen pesten aan te geven bij de groepsleerkracht/anti-pestcoördinator/vertrouwenspersoon.
- Alle ouders vragen pesten te melden.
- Pleinwachten pesten laten melden aan de groepsleerkracht.

Als pesten is gesignaleerd worden de volgende stappen genomen:

- Melding naar ouders van gepeste, pester en meelopers dat er sprake is van een pestsituatie.
- Mediationgesprek.
- Betrokken ouders informeren over de afloop en de afspraken m.b.t. het mediationgesprek.

- Gesprekken in de klas, waarin gewenst gedrag vanuit de groep wordt besproken en geoefend in rollenspellen.
- In de eerste twee weken wordt dagelijks kort geëvalueerd, daarna wekelijks totdat vier weken achtereenvolgens alles goed is gegaan. Daarna één keer per maand, ook na een zomervakantie tot 3 maanden een maandelijks evaluatie heeft plaatsgevonden (niet in het geval van groep 8, als zij zijn uitgestroomd). Nadruk in de evaluatiegesprekken komt steeds meer te liggen op wat goed gaat.
- Voortgang met antipest-coördinator en kwaliteitsondersteuner bespreken.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:

Stap 4: pesters, meelopers en hun ouders informeren. Door directie, anti-pestcoördinator sluit indien gewenst aan.

- Aanspreken van ouders van pesters en meelopers op het gedrag van hun kind, want niet alleen voor het gepeste kind, maar ook voor pesters en meelopers is de situatie niet gezond. Het pesten moet stoppen.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:

- Bestrafen van pestgedrag plus gesprek na schooltijd en ouders informeren.
- Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band aanhalen/verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen voor jou als leerkracht).
- Groepsoefeningen doen om de groepsbinding te versterken (over de streep, groene spelen etc.).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:

Stap 5: wanneer het pesten niet stopt consequenties en vervolgstappen duidelijk communiceren naar ouders.

- Ouders en kinderen duidelijke maken dat het aanhoudende pesten gaat leiden tot:
 1. Een time out (zie stap 6), wanneer dit niet werkt;
 2. Een schorsing.

Dit gesprek met ouders wordt gevoerd door, directie, groepsleerkracht en eventueel de kwaliteitsondersteuner met ouders.

- Bespreken mogelijkheid therapie.
- Wekelijks een gesprek over de goede momenten (band blijven aanhalen/verstevigen, vaak willen kinderen wel stoppen met pesten voor jou als leerkracht).

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:

Stap 6: time-out.

- Tijdens een time-out, wordt de pester tijdelijk in een andere klas geplaatst om de kinderen in de klas waarin gepest wordt de mogelijkheid te geven zich veilig te voelen en hun gevoelens te uiten.

Als het probleem hiermee is opgelost volgens de conflicthebbers (let ook op lichaamstaal) zijn we klaar, anders gaan we verder met:

Stap 7: Schorsing.

- Schorsing van de pester en als ouders zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid kan overwogen worden een melding te maken van kinderen mishandeling. Hiervoor wordt eerst overlegd met het bestuur.
- De reden van de schorsing wordt besproken in de groep, hierbij moet duidelijk worden gemaakt dat de schuld niet bij het gepeste kind ligt.

Stap 8: verwijdering van school.

- Hierbij wordt gebruik gemaakt van de juiste juridische procedures.
- Indien wenselijke een exit gesprek met leerling en ouders.

Stap 9: (ouders van) gepeste kinderen.

Indien het gepeste kind niet durft op te komen voor zichzelf, op een assertief-onvriendelijke manier opkomt voor zichzelf en/of weinig zelfvertrouwen (meer) heeft, dan kan bij de ouder een buitenschoolse SEO-training of een buitenschoolse therapie worden aangekaart. Dit om het kind te leren vriendelijk-assertief voor zichzelf op te komen, groepscode te leren ontcijferen en toe te passen en zelfvertrouwen te herwinnen.

Digitaal pesten

Digitaal pesten gebeurt meestal in de buitenschoolse situaties maar gaat vaak samen met pesten in de 'echte wereld'. Op school mogen kinderen geen gebruik maken van social media, buiten de sociale media die gekoppeld zijn aan het schoolaccount en die wij gebruiken voor schoolse doeleinden. Kinderen mogen geen eigen devices gebruiken op school. Zoals eerder vermeld worden mobiele telefoons en smart watches in de klas bewaard bij de leerkracht.

Wanneer door ouders of leerlingen wordt gemeld dat er sprake is van digitaal pesten worden de ouders van de pesters hiervan altijd van op de hoogte gesteld. Verder worden de stappen gevolgd zoals deze zijn opgenomen in het protocol.

De Wilderen maakt gebruik van een aantal tips tegen digitaal pesten:

- Vertel aan je ouders dat cyberpesten plaatsvindt.
- Voor ouders: sommige kinderen vertellen niet dat ze gepest worden via internet, omdat ze bang zijn dat ze niet meer op internet mogen.
- Bewaar alles wat met pesten te maken heeft als bewijsmateriaal (maak bijvoorbeeld screenshots).
- Reageer niet op het cyberpesten (ook niet terugschelden o.i.d.).
- Blokkeer mensen die jou pesten.
- Bekijk de tips op, <https://www.vraaghetdepolitie.nl/pesten-en-online>

Samenwerken

De externe partners waarmee wij samenwerken kunt u vinden in de schoolgids. Deze is te vinden op de website, een papieren versie is aan te vragen bij de administratie.

Klachtenregeling

De klachtenregeling kunt u vinden in de schoolgids. Deze is te vinden op de website, een papieren versie is aan te vragen bij de administratie.

Verslaglegging

Van gesprekken met ouders wordt een verslag gemaakt, dat u als ouder mag inzien en eventueel mag aanvullen.

Monitoren

Pestmeldingen, acties, afspraken en resultaten worden vastgelegd door de leerkracht en doorgegeven aan de anti-pestcoördinator(en). Zie de begripsbepalingen over pesten in dit protocol.
Voortgang van het proces wordt bijgehouden in Parnassys.

Afwijken van pestprotocol

School kan afwijken van het anti-pestprotocol, indien dit noodzakelijk wordt geacht om de pestproblematiek beter aan te pakken. De direct betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld. We streven er uiteraard naar om wijzigingen in onderling overleg te doen.

Contact anti-pestcoördinatoren

Jet de Haas,
Twan van der Putten,
Ruth van Opstal,
Renate Wooning,

jet.dehaas@atalenta.nl
twan.vanderputten@atalenta.nl
ruth.vanopstal@atalenta.nl
renate.wooning@atalenta.nl

Bijlage 1:

Afname-instructies pesttest

De pesttest- de handleiding voor de afnemer van de pesttest

1. **Heel belangrijk: leg goed het verschil uit tussen ruzie, plagen en pesten:**
2. Het afnemen van de pesttest is het begin van de pestaanpak en kun je laten volgen door een plan van pestaanpak, indien dat nodig is.
3. De test wordt **de eerste keer altijd** anoniem ingevuld en na de eerste keer mag het kind zelf kiezen.
4. Neem de testvragen één voor één door met de leerlingen.
5. De leerkracht loopt **NIET** rond, maar help alleen als een kind om hulp vraagt.
6. Haal het formulier van de kinderen in de klas kris kras op, dus niet netjes op volgorde, om te voorkomen, dat men vanuit de volgorde weet van wie de pesttest is.
7. Na afloop van een eventueel verbeterplan is het herhalen van de test zinvol, om na te gaan of het verbeterplan gewerkt heeft (= minder tot bijna geen pestgedrag).
8. De test afnemen op een plek, waar een kind zich veilig voelt en niet de ogen van medeleerlingen voelt. Ook volwassenen moeten niet in de beurt komen als een kind de test doet, want een kind kan dan het gevoel krijgen, dat de volwassene kijkt wat hij of zij invult.
9. Om te voorkomen dat een pester een gepeste onder druk gaat zetten is het heel belangrijk dat de test in een keer wordt afgenomen voor een pauze of voor een vrij moment (gym, spel, pauze, enz.). De leerkracht dient te benadrukken dat deze test er is om ervoor te zorgen dat iedereen pestvrij op school kan werken en leven. De test is bedoeld om de sfeer in de groep nog fijner te krijgen.
10. Indien een kind invult dat het nooit gepest wordt of een keer per jaar is er m.i. geen pestprobleem voor dit kind. De test vraagt ook naar waar er gepest wordt. U kunt daardoor snel in kaart brengen waar de onveilige situaties / plekken zich bevinden.